

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

PADOME

Padomes secinājumi par Eiropas augstākās izglītības globālajiem aspektiem

(2014/C 28/03)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

TĀ KĀ:

1. Ar 1999. gada 19. jūnijā pieņemto Boloņas deklarāciju ir sāksis starpvaldību process, kura mērķis ir izveidot Eiropas augstākās izglītības telpu, ko aktīvi atbalsta Eiropas Savienība, un iesaistīto valstu ministri, kas ir atbildīgi par augstāko izglītību, 2012. gada aprīlī pulcējās Bukarestē un pieņēma stratēģiju "Mobilitāte labākām mācībām 2020. gadam" attiecībā uz Eiropas augstākās izglītības telpu, kas ir neatņemama daļa centienos veicināt augstākās izglītības internacionalizāciju ⁽¹⁾.
2. Padomes Direktīvā 2004/114/EK ⁽²⁾ (2004. gada 13. decembris) par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanu studiju, skolēnu apmaiņas, prakses vai stažēšanās, nesaņemot atalgojumu, vai brīvprātīga darba nolūkā tika atzīts, ka viens no Kopienas rīcības mērķiem izglītības jomā ir Eiropu kopumā padarīt par pasaules mēroga izcilības centru mācībām un arodmācībām.
3. Padomes Direktīvā 2005/71/EK ⁽³⁾ (2005. gada 12. oktobris) par īpašu procedūru trešo valstu valstspiederīgo uzņemšanai zinātniskās pētniecības nolūkos ir noteikts līdzīgs mērķis – padarīt Kopienas pievilcīgāku pētniekiem no visas pasaules un uzlabot ES kā starptautiskā pētniecības centra pozīcijas.
4. Starptautiskajā stratēģijā, ko Boloņas ministri pieņēma 2007. gada maija sanāksmē Londonā ⁽⁴⁾, tika uzsvērts, ka Eiropas augstākās izglītības telpai ir jābūt atklātai un pievilcīgai attiecībā pret citām pasaules daļām un ka ir jāstiprina sadarbība augstākās izglītības jomā un politikas dialogi ar valstīm ārpus Eiropas.
5. Padomes 2009. gada 12. maija secinājumos par stratēģisku sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā tika uzsvērts, cik svarīgi ir atbalstīt dalībvalstu centienus modernizēt augstāko izglītību, izmantojot Boloņas procesā izskanējušo ciešākas sinerģijas vēlmi, it īpaši attiecībā uz kvalitātes nodrošinājumu, atzišanu, mobilitāti un pārredzamības instrumentiem.
6. 2010. gada jūnijā pieņemtajā gudras, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes stratēģijā "Eiropa 2020" ⁽⁵⁾ tika izvirzīts konkrēts mērķis līdz 2020. gadam uzlabot izglītības līmeni, it īpaši vismaz līdz 40 % palielinot to gados jaunu iedzīvotāju īpatsvaru, kuri sekmīgi ieguvuši augstāko izglītību vai tai pielīdzināmu izglītību.
7. Padomes 2010. gada 11. maija secinājumos par augstākās izglītības starptautisko aspektu izvēšanu ⁽⁶⁾ tika uzsvērts, ka starptautiskās sadarbības programmas un politiski dialogi ar trešām valstīm augstākās izglītības jomā ne tikai ļauj zināšanām apritēt daudz brīvāk, bet palīdz arī uzlabot Eiropas augstākās izglītības kvalitāti un starptautiskās pozīcijas, stimulē pētniecību un novatorismu, sekmē mobilitāti un kultūru dialogu, kā arī veicina starptautisku attīstību saskaņā ar ES ārpolitikas mērķiem.
8. Padomes 2011. gada 28.–29. novembra secinājumos par mācību mobilitātes kritēriju ⁽⁷⁾ tika noteikts kritērijs, ka līdz 2020. gadam Eiropas Savienībā vidēji vismaz 20 % augstskolu absolventu vajadzētu būt pavadījušiem ārzemēs kādu laiku, kas saistīts ar augstākās izglītības studijām vai mācībām (ieskaitot laiku ar norīkošanu darbā).
9. Padomes 2011. gada 28.–29. novembra secinājumos par augstākās izglītības modernizēšanu tika izteikta atzinība par Komisijas nodomu izstrādāt starptautisku ES augstākās

⁽¹⁾ Bukarestes paziņojums, 2012. gada 27. aprīlis, 3. lpp.⁽²⁾ OV L 375, 23.12.2004., 12. lpp.⁽³⁾ OV L 289, 3.11.2005., 15. lpp.⁽⁴⁾ Eiropas augstākās izglītības telpa globālā skatījumā.⁽⁵⁾ EUCO 13/10.⁽⁶⁾ OV C 135, 26.5.2010., 12. lpp.⁽⁷⁾ OV C 372, 20.12.2011., 31. lpp.

izglītības stratēģiju, kuras mērķis būtu uzlabot starptautisko informētību un pamanāmību un sadarboties ar partneriem, lai stiprinātu attiecības un uzlabotu spēju veidošanu augstākās izglītības nozarē.

KĀ ARĪ ŅEMOT VĒRĀ:

2013. gada 5. un 6. septembrī Viļņā rīkotu prezidentvalsts konferenci "Eiropas augstākā izglītība pasaulē", kurā tika uzsvērts, ka dalībvalstīm un augstākās izglītības iestādēm ir jāizstrādā visaptverošas internacionalizācijas stratēģijas, kas

- uzlabo Eiropas augstākās izglītības kvalitāti un konkurētspēju,
- nozīmē ne tikai mobilitāti, bet arī to, ka mācību programmu un mācīšanas un zināšanu apguves procesu izstrādē un saturā aizvien vairāk tiek ņemti vērā globālie aspekti (bieži dēvēti par "internacionalizāciju pašu valstī"),
- aptver dažādākas studentu auditorijas un lielāku studentu skaitu, digitālos resursus kombinējot ar tradicionālākiem mācīšanas un zināšanu apguves veidiem, vienlaikus nodrošinot augstu kvalitāti,
- ar stratēģisko partnerību un spēju veidošanas palīdzību stiprina attīstības sadarbību.

AR INTERESI PIENĒM ZINAŠANAI:

- Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas augstākā izglītība pasaulē" ⁽¹⁾ un
- Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Izglītības atvēršana – ikvienam paredzētas inovatīvas mācīšanas un mācību apguves metodes, izmantojot jaunās tehnoloģijas un atvērto izglītības resursus" ⁽²⁾.

ATZĪST, KA:

1. Augstākajai izglītībai ir izšķiroša nozīme aktīvu, savas spējas īstenojošu un savu viedokli pamatot spējīgu pilsoņu attīstībā, un tā ir būtisks gudras, ilgtspējīgas un iekļaujošas sabiedrības, individuālās labklājības un ekonomiskās izaugsmes virzītājspēks. Personu starptautiskā mobilitāte un globālas perspektīvas integrēšana augstākās izglītības programmās var dot papildu ieguldījumu šādā attīstībā,
2. Eiropas augstākās izglītības sistēmu stiprā puse ir augstas kvalitātes izglītības un pētniecības nodrošinājums, iestāžu daudzveidība un tās atbalsts sadarbībai jomās, kur tas dod pievienoto vērtību, piemēram, attiecībā uz kopīgu un divkāršu grādu programmām, doktorantūrām un studijām doktorantūrā, un starptautiskām partnerībām.

3. Pašreizējos ekonomiskajos apstākļos augstākajai izglītībai, kā arī augstākajai profesionālajai izglītībai un mācībām ir būtiska nozīme Eiropas pētniecības un novatorisma spēju stiprināšanā un tādu augsti kvalificētu cilvēkresursu nodrošināšanā, kuri tai ir vajadzīgi, lai garantētu darbvietas, ekonomisko izaugsmi un uzplaukumu.
4. Augstskolu absolventu kompetences ne vienmēr atbilst mainīgajām darba tirgus un sabiedrības vajadzībām, un darba devēji publiskajā un privātajā sektorā ziņo par neatbilstībām un grūtībām atrast piemērotus kandidātus, kas atbilstu arvien mainīgajām uz zināšanām balstītas ekonomikas vajadzībām.
5. Demogrāfiskajai novecošanai Eiropas Savienībā, visticamāk, būs liela ietekme nākamajās desmitgadēs, jo arvien zemākie dzimstības rādītāji draud saasināt augstskolu absolventu prasmju trūkuma problēmu Eiropas darba devējiem.
6. Augstākās izglītības iestādēm kā zināšanu un inovācijas avotam ir jānes arī sociāla atbildība, lai veicinātu sabiedrības attīstību un kopēju labklājību gan valsts, gan plašākas pasaules mērogā.

UZSKATA, KA:

1. Starptautiska personāla, pētnieku un studentu aktīva darbība Eiropas augstākās izglītības iestādēs, finansiāla un organizatoriska atbalsta sniegšana gan studentu, gan darbinieku starptautiskajai mobilitātei un pastiprināti centieni internacionalizēt mācību programmas var studentiem palīdzēt iegūt globālajā darba tirgū vajadzīgās kompetences.
2. Dalībvalstu un Eiropas augstākās izglītības iestādes ar ES atbalstu ir guvušas ievērojamus panākumus, Boloņas procesā izstrādājot mehānismus pārrobežu kvalitātes nodrošinājumam un kvalifikāciju atzīšanai ar tādu tīklu starpniecību kā Eiropas Informācijas centru tīkls (ENIC)/Eiropas Savienības diploma atzīšanas centru (NARIC) tīkls, kā arī ar tādu darbību starpniecību kā *Erasmus Mundus* un *Tempus* programmas.
3. Atklāti pieejamu izglītības resursu, atklāti pieejamas kursprogrammatūras un masveida tiešsaistē atklāti pieejamu kursu skaita pieaugums pasaulē ir starptautiska tendence, kura var būtiski ietekmēt augstākās izglītības sistēmas un pavērt iespējas globālai pārrobežu sadarbībai novatoriskās formās.

ATTIECĪGI AICINA DALĪBVALSTIS PĒC VAJADZĪBAS SADARBOTIES AR AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒM, PIENĀCĪGI IEVĒROJOT TO NEATKARĪBU, NOLŪKĀ:

1. Īstenot visaptverošas stratēģiskas pieejas attiecībā uz internacionalizāciju, sadarbojoties ar attiecīgām ieinteresētajām pusēm un aptverot trīs galvenās jomas:

a) studentu un darbinieku mobilitāte;

⁽¹⁾ 12453/13.

⁽²⁾ 14116/13 + ADD 1.

- b) starptautisko aspektu izvērsšana attiecībā uz mācību programmām un digitālo mācīšanos;
- c) stratēģiskā sadarbība, partnerības un spēju veidošana.
2. Sekmēt divvirzienu starptautisko diplomu un kredītpunktu mobilitāti studentiem, kā arī piedāvāt iespējas darbinieku mobilitātei starp Eiropu un trešām valstīm, tostarp,
- nodrošinot, ka internacionalizācijas stratēģijās būtiska daļa ir atvēlēta studentu, pētnieku un darbinieku mobilitātei, kas balstās uz kvalitātes sistēmu, kurā var ietilpt cita starpā profesionālās orientācijas un konsultāciju pakalpojumi;
 - izveidojot divvirzienu savstarpējas ieinteresētības mobilitātes shēmas ar trešām valstīm, kurās panākts samērīgs līdzsvars starp fizisko un virtuālo mobilitāti, kā arī starp iekšup vai uz ārpusi vērstu mobilitāti, kas ietver visdažādākos mācību priekšmetus un, ja vajadzīgs, mērķtiecīgi pievēršas jomām, kurās pastāv prasmju trūkums;
 - atbalstot ārzemēs iegūtu kredītpunktu, grādu, kvalifikāciju un kompetenču atzīšanu starptautiski mobilajiem studentiem, pētniekiem un darbiniekiem saskaņā ar valstu tiesību aktiem un praksi;
 - pastiprināti pievēršoties mācību rezultātiem, kā arī nodrošinot saskaņotību ar Eiropas pārredzamības instrumentiem, piemēram, Eiropas kredītpunktu pārneses un uzkrāšanas sistēmu, diploma pielikumu un Eiropas kvalifikāciju sistēmu un kvalitātes nodrošināšanas mehānismiem; un
 - gūstot ātrākus panākumus attiecībā uz ierosinājumu pārstrādāt direktīvas par trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumiem pētniecības un mācību nolūkos.
3. Popularizēt starptautiskās dimensijas veicināšanu savā valstī un digitālo mācīšanos, lai nodrošinātu, ka lielākajai daļai Eiropas studentu, kuri nav iesaistījušies fiziskās mobilitātes pasākumos, tomēr būtu arī iespēja apgūt starptautiskas prasmes, tostarp,
- nodrošinot studentiem augstas kvalitātes aprikojumu un pakalpojumus augstākās izglītības saņemšanai, kas atbilst studentu vajadzībām;
 - efektīvi izmantojot augstākās izglītības iestāžu (AII) darbinieku starptautisko pieredzi un kompetenci un mudinot viņus piedalīties starptautiski orientētu augstas kvalitātes mācību programmu izstrādē, kas dotu labumu gan audzēkņiem, kas nav iesaistījušies mobilitātē, gan mobilajiem audzēkņiem;
 - palielinot studentiem, pētniekiem un darbiniekiem piedāvātās iespējas, lai uzlabotu valodu prasmes, jo īpaši uzņēmējas valsts valodas mācīšanu cilvēkiem, kas apmeklē mācību kursus valodā, kas nav viņu dzimtā valoda, lai maksimāli palielinātu ieguvumu no Eiropas valodu daudzveidības un veicinātu studentu, pētnieku un darbinieku sociālo integrāciju viņu mītnes valstī;
- iv) attīstot plašākas starptautiskās sadarbības iespējas, izmantojot tiešsaistes mācības, un izpētīt informācijas un komunikāciju tehnoloģiju un atvērto izglītības resursu izmantošanu jauniem izglītības sniegšanas veidiem, lai paplašinātu pieejamību, pieskirtu starptautisku dimensiju mācību programmām un nodrošinātu jaunus partnerību veidus.
4. Veicināt partnerību veidošanu gan Eiropā, gan ārpus tās, lai pastiprinātu un papildinātu savas institucionālās spējas izglītībā, pētniecībā un inovācijā, tostarp,
- nodrošinot mācību programmas, kas veicina uzņēmējdarbības un novatorisma garu, kā arī veicina plaši izmantojamu prasmju apguvi un starptautisku mācību iespēju radīšanu, cieši sadarbojoties ar darba devējiem gan ES iekšienē, gan ārpus tās;
 - liekot uzsvāru uz katras augstākās izglītības iestādes īpašajām stiprajām pusēm un prioritātēm kā līdzekli, lai nodrošinātu lietderīgu un efektīvu valsts ieguldījumu izmantojumu;
 - novēršot atlikušos šķēršļus, kas traucē kopīgo, divkāršo un daudzķāršo zinātnisko grādu programmu izstrādi un īstenošanu, un uzlabojot noteikumus attiecībā uz kvalitātes nodrošināšanu un pārrobežu atzīšanu;
 - sekmējot saskaņotību starp dalībvalstu internacionalizācijas stratēģijām un ES attīstības sadarbības politiku, ņemot vērā taisnīguma un partnervalstu atbildības principus, kā arī augstākās izglītības iestāžu vajadzības;
 - izmantojot trešo valstu studentu, pētnieku un darbinieku pieredzi kā vidutājiem sadarbībai ar attiecīgo valstu AII;
 - mudinot AII izstrādāt savas visaptverošas internacionalizācijas stratēģijas, atzīstot internacionalizācijas starptautisko raksturu, kas ietekmē visus augstskolu darbības aspektus, tostarp pētniecību, mācības, pārvaldību, administrāciju un pakalpojumu sniegšanu, un atbalstīt to centienus.

PAUŽ GANDARĪJUMU PAR KOMISIJAS NODOMU:

1. atbalstīt dalībvalstu un augstākās izglītības iestāžu centienus virzīties uz visaptverošām stratēģiskām pieejām attiecībā uz internacionalizāciju un izmantot iespējas starptautiskai sadarbībai augstākās izglītības jomā programmu *Erasmus+* un *“Apvārsnis 2020”* ietvaros, tostarp,

- izmantojot programmu *Erasmus+*, sniegt papildu finansiālu atbalstu studentu un darbinieku mobilitātei uz trešām valstīm un no tām, un, izmantojot Marijas Skłodovskas-Kirī (*Marie Skłodowska-Curie*) vārdā nosauktās darbības saskaņā ar programmu *“Apvārsnis 2020”*, – pētnieku mobilitātei uz trešām valstīm un no tām;

- ii) atbalstīt starptautisko AII konsorciju kopīgu maģistra un doktora grādu izstrādei, attiecīgi izmantojot programmu *Erasmus+* un Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās darbības, un sniegt iespējas studentiem un doktora grāda kandidātiem saņemt augsta līmeņa stipendijas;
 - iii) atbalstīt stratēģiskas partnerības sadarbībai un inovācijai augstākajā izglītībā, tostarp spēju veidošanas partnerības starp ES un trešo valstu augstākajām mācību iestādēm.
2. Sadarbībā ar dalībvalstīm veikt centienus, lai palielinātu Eiropas augstākās izglītības pievilcību un sekmētu tās daudzveidību visā pasaulē, tostarp,
- i) uzlabojot kvalitāti un pārredzamību, veicinot kvalitātes nodrošināšanas pārrobežu mehānismus un sekmējot kvalifikāciju, kredītpunktu un atzīšanas sistēmu salīdzināmību starptautiskās sadarbības un dialoga ceļā;
 - ii) uzlabojot akadēmiskās mobilitātes kvalitāti, ko veic, nostiprinot *Erasmus* hartu augstākajai izglītībai, tostarp ar AII pamatnostādņem pašnovērtēšanai un pārraudzībai;
 - iii) attiecīgos gadījumos un vienlaikus ievērojot augstāko izglītības iestāžu autonomiju, veicinot *U-Multirank* īstenošanu, kas ir jaunais daudzdimensiju starptautiskais pārredzamības rīks, kura mērķis ir uzlabot salīdzināmību starp AII;
- iv) atbalstot sadarbību starp dalībvalstīm un valstu veicināšanas aģentūrām un absolventu asociācijām, apmainoties ar informāciju un uzsākot un saskaņojot kopīgas darbības, lai popularizētu Eiropas tēlu kā augstas kvalitātes studiju un pētniecības galamērķi (piemēram, piedaloties studentiem paredzētos gadatirgos un veidojot kopīgus popularizēšanas instrumentus).
3. Veicināt augstākās izglītības sadarbību inovācijas un attīstības jomā starp ES un tās partneriem visā pasaulē, tostarp,
- i) piedaloties divpusējos un daudzpusējos politikas dialogos ar nozīmīgākajiem starptautiskajiem partneriem, saskaņā ar Savienības ārpolitiku;
 - ii) popularizējot Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtu un tā zināšanu un inovāciju kopienas kā ceļu uz starptautisko sadarbību inovāciju, pētniecības un augstākās izglītības jomā, lai risinātu sabiedrības problēmas;
 - iii) stiprinot un uzlabojot uz faktiem balstītas politikas veidošanu starptautiskās izglītības jomā, veicot pētījumus, statistikas vākšanu un analīzi un dialogu ar ekspertiem.